

PEDAGOGIKA SPOŁECZNA

Nr 2 (32), Rok VIII 2009

Marek Konopczyński

KIERUNKI ZMIAN W TEORII I PRAKTYCE RESOCJALIZACYJNEJ.

Tekst ukazuje współczesne kierunki teorii resocjalizacji, koncentrując uwagę na tendencjach widocznych szczególnie w działaniach metodycznych. Ich podstawą są koncepcje interakcyjne i kognitywne, które zajęły miejsce dotychczasowych, dominujących koncepcji behawioralnych, psychodynamicznych czy wynikających z tzw. nurtu psychologii humanistycznej. Współczesna myśl resocjalizacyjna oparta jest na teoriach destygmatyzacji oraz kreowania nowych niedewiacyjnych parametrów tożsamości. W ten nurt wpisuje się autorska koncepcja twórczej resocjalizacji.

Słowa kluczowe: twórcza resocjalizacja, destygmatyzacja, tożsamość, role społeczne

DIRECTIONS OF CHANGES IN THE THEORY AND PRACTICE OF REHABILITATION.

The text talks about the modern XX century directions in the theory of rehabilitation. It shows the tendencies of change in the methodological methods. Their basis are the interactive and cognitive concepts. They are in the place of the previous behavioral, psychodynamic or those resulting from the so called stream of humanistic psychology. The contemporary idea of rehabilitation is based on the theories of de-stigmatization and creation of new non-deviational parameters of identity. This trend forms the author's concept of creative rehabilitation.

Keywords: creative rehabilitation, de-stigmatization, identity, social roles

Lesław Pytka

MAŁA REFLEKSJA KRYTYCZNA NAD STANEM PEDAGOGIKI RESOCJALIZACYJNEJ

Autor ukazuje nowe tendencje w teorii i praktyce resocjalizacji młodych przestępców. W nowoczesnej pedagogice nadużywa się rozmaitych pojęć, choćby takich jak program i paradygmat. Analiza języka pedagogiki resocjalizacyjnej pozwala zauważyć, tzw. nowe paradygmaty, takie jak: „społecznej reintegracji” czy „edukacji inkluzyjnej” jako ekwiwalenty dawnego „traktowania penitencjarnego”. Na podstawie historycznych rozważań, wykazano, że polska pedagogika resocjalizacyjna przeszła znaczącą ewolucję w wymiarach: aksjologicznym, teoretycznym i praktycznym. Pod koniec, autor stara się odpowiedzieć na pytanie, czy pedagogika jest raczej sztuką wychowania czy bardziej analizą krytyczną pedagogicznego działania?

Słowa kluczowe: program, paradygmat, język pedagogiki, teoria i praktyka resocjalizacji, analiza krytyczna.

A CRITICAL ISSUE ABOUT THE CONDITION POLISH PEDAGOGY OF RESOCIALISATION

The author demonstrate some new tendencies in the filed of theory and practical action concerning the rehabilitation of young offenders. In the modern Pedagogy we overuse some words such as: program and paradigm. The analysis of the language of Pedagogy of Resocialisation pay special attention to the news paradigms so called “social reintegration” and “ inclusive education” as equivalent of penitentiary treatment of young people in Polish reformatories. On the basis of historical considerations it is demonstrated that Pedagogy of Resocialisation in Poland has evaluated in the few dimensions: axiological, theoretical and practical. Finally, the Author answer the question – is Pedagogy, more the art of education or rather critical analysis of pedagogical action?

Keywords: program, paradigm, language of pedagogy, theory and practice of rehabilitation, critical analysis.

Andrzej Bałandynowicz

MODERNIZACJA WIEŹIEN JAKO PRÓBA REFORMOWANIA SYSTEMU KARANIA W KRÓLESTWIE XIX-WIECZNYCH WŁOCH

Artykuł przedstawia założenia i realizację reformy penitencjarnej we Włoszech w XIX w. Nowe przepisy prawa zawierały program budownictwa więziennego opierający się na transformacji zamków i zakonów dysponujących celami. Reorganizacja więzień uwzględniała przy tym nowe urządzenia kontroli i bezpieczeństwa. Ta zmiana funkcji przestrzeni była realizowana w analogicznej formie także w innych krajach Europy. Powstawały też nowe więzienia zgodnie z polityką normalizacji ich rozmieszczenia w zależności od typu (prewencyjne, represyjne, korekcyjne) czy podziału więźniów (dla dłużników, nieletnich, nierządnic itd.). Nowe programy budownictwa opracowano na podstawie postępowych systemów więziennictwa, przede wszystkim amerykańskiego (Auburn i Filadelfia). Realizowano także projekty europejskich architektów budowli więziennych (H. Labrouste, J.M. Voucher-Cremieux). Więzienia stawały się coraz bardziej gigantycznymi maszynami z urządzeniami umożliwiającymi perfekcyjną izolację. „Mury są karą dla przestępstwa, cela umieszcza skazanego naprzeciw siebie samego” (A. Blouet).

Słowa kluczowe: więzienie jako dom poprawy, istota kary, izolacja więzienna, więzienie a infrastruktura społeczna, technologie izolacji więziennej.

MODERNIZATION OF PRISONS AS A REFORMATION ATTEMPT OF PUNISHMENT SYSTEM ON THE BASIS OF XIX-CENTURY ITALY.

The article shows the basis and realization of penitentiary reform in Italy in XIX century. The new regulations of the law contained prison building program based on transformation of castles and monasteries consisting of cells. Reorganization of prisons took into consideration the new control and safety devices. This change in the functioning of space also took place in other European countries. New correctional facilities were also established in accordance to the politics of normalization of their arrangement depending on the type of prison (preventive, repressive, correctional) or division of prisoners (debt payers, juvenile delinquents, harlots). New building programs were elaborated on the basis of progressive prison systems above all American ones (Auburn and Philadelphia). Projects of prison buildings by European architects were also implemented. (H. Labrouste, J. M. Voucher-Cremieux). Prisons have become more and more gigantic machines to enable perfect isolation. Walls are a punishment for the crime, but a cell makes a prisoner sit opposite himself (A. Blouet). The prison with its latest organizational attempts and modernized equipment has to admit its collapse; it does not help people change for better, does not change them but on the contrary it provokes their overt hostility, their adamant resistance; the prison can determinate them but it cannot change them. Through the strange, dangerous adaptation to the environment people become as hostile as the tools which are trying to break them.

Keywords: prison as a home for self-improvement, the essence of the punishment, prison isolation, prison and social infrastructure, technologies of prison isolation.

WALORY PRAKTYCZNOŚCI ALTERNATYWNEJ TERAPII DŹWIĘKIEM W ZAKŁADACH KARNYCH.

Uznanie muzykoterapii jako dyscypliny naukowej przypada na początek XX wieku i nikt dziś nie próbuje podważyć istotności i terapeutycznej wartości muzyki. Wydaje się, że dźwięk może także pedagogice dawać mocne podstawy do stymulowania zmian w obszarze dysfunkcjonalnej psychiki u osób podlegających karze pozbawienia wolności. Praktycy i teoretycy szukający nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania zjawiskom patologicznym, od wielu lat akcentują możliwości jakie daje muzyka. Jedną z mało zbadanych form muzykoterapii jest terapia przy pomocy mis dźwiękowych Petera Hessa. Oddziaływanie mis dźwiękowych w zakresie ich zdolności do zmiany amplitudy fal mózgowych otwiera przed tą terapią spektrum możliwości resocjalizacyjnych, które na podstawie własnych badań empirycznych zaprezentowano w tym artykule.

Słowa kluczowe: muzykoterapia, terapia dźwiękiem, resocjalizacja, samobójstwa więźniów.

ALTERNATIVE MUSIC THERAPY IN PENAL INSTITUTION.

Since the acceptance of music therapy as a discipline in the beginning of the 20th century nobody has tried to undermine the significance and therapeutically value of music. It seems that sound can also give a strong basis for social rehabilitation pedagogy by means of stimulating change in a dysfunctional mentality of people that are doing a prison sentence. Practitioners and theoreticians who seek new solutions in the area of counteracting pathological phenomena underscore the possibilities that music gives. One of the least investigated forms of alternative music therapy is one based on using Peter Hess's music bowls. The influence of music bowls that results from their ability to change the amplitude of brain waves makes the therapy of great interest to social rehabilitation. This article presents the results of empirical research on the influence of music bowls on convicts.

Keywords: music therapy, sound therapy, social rehabilitation, convicts suicide.

Maciej Muskała

JUVENILE BOOT CAMPS – ZMIERZCH EKSPERYMENTU?

W ramach poszukiwania adekwatnej odpowiedzi na wzrost ilości zachowań przestępczych wśród nieletnich, wprowadzono do systemów resocjalizacji różnych krajów, szereg sankcji nowego typu, wśród nich boot camps – obozy dyscyplinujące. Placówki te oparte są na zasadzie oddziaływań poprzez rygorystyczną dyscyplinę bazującą na militarnych wzorcach. Taka idea działania na nieletnich budzi wiele kontrowersji. Choć czas pobytu w obozach nie bywa czasem jednoznacznie straconym, zwłaszcza w zakresie odrabiania zaległości edukacyjnych, nadużycia i negatywne skutki pobytu dotyczące nieletnich dominują w dzisiejszym dyskursie i zdaje się przesądzać o dalszym losie boot camps w USA.

Słowa kluczowe: nieletni, dyscyplina, skuteczność.

JUVENILE BOOT CAMPS – TWILIGHT OF EXPERIMENT?

In searching for an adequate response to increasing numbers of criminal behavior among juveniles, different countries introduced in their system of social rehabilitation a lot of new types of sanctions, among them are boot camps – disciplining camps. These institutions are based on impact and influences through rigorous discipline based on military models. This idea raises a lot of controversy. Critical voices focus on the negative consequences of functioning of students and staff as a part of the total institution. Although staying in camps isn't wasted time, especially in education range, abuses and negative consequences affecting juveniles during this stay are dominating in the today's discourse, and probably determining the future of boot camps in USA

Keywords: juvenile, discipline, effectiveness.

KONTAKTY SKAZANYCH ZE ŚWIATEM ZEWNĘTRZNYM JAKO ŚRODEK RESOCJALIZACJI WIĘŹNIÓW.

Celem wykonania kary pozbawienia wolności jest oddziaływanie na skazanego, które pozwoliłoby uchronić go przed powrotem do przestępstwa. Przeprowadzone badania dotyczyły roli kontaktów zewnętrznych w procesie resocjalizacji skazanych. Analizie poddano rolę kontaktów zewnętrznych i ich wartość dla skazanych. Badanie przeprowadzono w zakładzie karnym w Wojkowicach. Skazani przebadani zostali kwestionariuszem ankiety a z wychowawcami przeprowadzono wywiad. Zgromadzone wyniki badań potwierdziły, że kontakty zewnętrzne są potrzebne zarówno w opinii skazanych jak i wychowawców. Wśród form kontaktu mających największy wpływ na proces resocjalizacji mają widzenia i przepustki. Dostrzeganym walorem tych form jest bezpośredni kontakt z najbliższymi. Inicjowanie, podtrzymywanie i zacieśnianie więzi uczuciowych z najbliższymi może zapobiec przyzonizacji skazanych i wspomagają proces resocjalizacji.

Słowa kluczowe: przestępstwo, skazany, zakład karny, kara pozbawienia wolności.

CONTACT OF CONVICTED PEOPLE WITH EXTERNAL WORD AS A WAY OF PRISONERS REHABILITATION.

It is the aim of realization of imprisonment influence on sentenced, which it would permit to guard him before return to crime. The conducted investigations concerned in process of rehabilitation the part of external contacts sentenced. It utilization inquiry was applied was in aim of obtainment of information the method of diagnostic survey and interview. Investigation was conducted in penal institution in Wojkowicach. Sentenced the questionnaire of inquiry were has given an examination and tutors were conducted interview. The accumulated results of investigations confirmed, they with external contacts are necessary both in sentenced opinions how and tutors. It among of contact having on process of rehabilitation the largest influence forms was can distinguish sigh and pass. Direct contact perceived value among be studied from the closest. The taking into account in the need of initiating, supporting and detains tightening emotional from the closest preventing the sentenced and helping the rehabilitation.

Keywords: crime, convict, penitentiary, imprisonment.

AGRESJA W GIMNAZJUM. STUDIUM PORÓWNAWCZE.

Artykuł stanowi sprawozdanie z badań nad agresją uczniów gimnazjalnych kierowanych do kolegów. Rozmiary i postacie agresji oceniane były na podstawie opinii uczniów 9 gimnazjów z różnych miejscowości na terenie Polski wyrażonych w anonimowej ankiecie. Ogólnie przebadano 924 uczniów, w tym 484 dziewczynek i 440 chłopców. Trzy wnioski przedstawione w artykule są najważniejsze:

1. Zjawisko agresji w badanych szkołach nie wydaje się osiągać alarmistycznej postaci – tylko połowa badanej młodzieży przejawy agresji obserwuje rzadko, czyli nie częściej niż raz w miesiącu.
2. Istnieją bardzo poważne różnice pomiędzy dziewczynkami a chłopcami, zarówno w wyczuleniu na zachowania agresywne, jak i w sposobach reagowania w sytuacji zagrożenia agresją; o wiele więcej dziewcząt zwraca się o pomoc do innych osób.
3. Uczniowie klas pierwszych nie spotykają się z największą ilością przejawów wrogości ze strony uczniów klas starszych.

Słowa kluczowe: aggression, violence, risk.

AGGRESSION IN THE HIGH SCHOOL (A COMPARATIVE STUDY)

This papers present results of research on the high school pupils aggression directed toward their colleagues. Generally tested 924 disciples, 484 girls and 440 boys. Three conclusions are most important:

1. Only half pupils are convicted that aggression took place in their school rarely (on average one in the month)
2. Girls as compare to boys are much more sensitive to aggression acts and most frequent ask for helping parents or teachers during situations of violence.
3. Pupils who are at the beginning of their course are not humiliated frequently by the senior disciples, it mean that aggression are not used as a schools rite habits (practice?)

Keywords: agresja, przemoc, ryzyko.

Ewa Wysocka

PSYCHOSPOŁECZNE FUNKCJONOWANIE MŁODZIEŻY PODDANEJ KURATELI SĄDOWEJ.

Artykuł dotyczy problemów przystosowawczych młodzieży poddanej kurateli sądowej, mających postać zaburzeń internalizacyjnych i eksternalizacyjnych. W badaniach przyjęto koncepcję zaburzeń emocjonalnych i zaburzeń w zachowaniu Th. Achenbacha, wykorzystując jego narzędzie do ich oceny. Dokonana analiza wykazała dominację zaburzeń o charakterze eksternalizacyjnym, niezależnie od płci badanych osób. Badana młodzież ma głównie problemy z kontrolowaniem własnego zachowania, co przejawia się w agresji lub zachowaniach słabo kontrolowanych o charakterze antyspołecznym, opozycyjno-buntowniczym i wykraczającym poza przyjęte reguły współżycia społecznego, co wiąże się z rzutowaniem wewnętrznych problemów na zewnątrz. Na tle dokonanej analizy empirycznej, autorka dokonuje próby określenia pól działania i zadań pedagogiki społecznej w obszarze działania społecznego, ukierunkowanego na eliminację zagrożeń rozwojowych młodego pokolenia.

Słowa kluczowe: zaburzenia internalizacyjne i eksternalizacyjne, kuratela sądowa, młodzież niedostosowana społecznie, działanie społeczne.

PSYCHOSOCIAL FUNCTIONING OF YOUNG PEOPLE WHO ARE WARDS OF COURT.

The present study Explorer adaptation problems among the young people who were made wards of court, which take the form of externalizing and internalizing disorders. The research was based on Thomas Achenbach's concept of emotional and behavioral disorders and his measuring instrument was adopted by the author. The study analysis indicated dominance of externalizing disorders, irrespective of the respondents' gender. It means that the main problem the surveyed young people cope with is the inability to control their own behavior, which manifests itself in aggression or antisocial, rebellious and hardly controllable forms of behavior that are outside the general rules of social coexistence. These points to the occurrence of the process of externalizing their inner problems. Having conducted an empirical analysis, the author of the article made an attempt at defining the scope of activity and the tasks of social pedagogy in the area of social activity aimed at eradicating the developmental dangers which the generation of young people are exposed to

Keywords: externalizing and internalizing disorders, court wardship, socially unadapted youth.

Tomasz Kalniuk

GRUPA EWANGELIZACYJNA W RESOCJALIZACJI

Różne działania osób i grup – członków wspólnot chrześcijańskich, wprowadziły (począwszy od USA lat 60. XX w.) doświadczenie wiary w pomoc osobom poszkodowanym. Adresatami aktywizujących działań profilaktyczno-terapeutycznych grupy ewangelizacyjnej są nie tylko osoby agresywne, wchodzące w konflikt z prawem, ale również osoby młode i wykształcone, jednak wewnętrznie obolałe i zagubione. Odnalezienie się człowieka we wspólnocie wiary okazuje się skutecznym środkiem stopniowego nabywania kompetencji społecznych pozwalających dobrze i szczęśliwie żyć. Artykuł przedstawia niektóre formy działania grup ewangelizacyjnych (głównie grupy „Posłanie” z Torunia), które są/ mogą być wykorzystywane w pracy profilaktycznej bądź resocjalizacyjnej.

Słowa kluczowe: grupa, wspólnota

EVANGELIZING GROUP IN REHABILITATION

In response to current needs (since the early sixties in the USA), evangelizing activities undertaken by Christian communities, or members of such communities, have introduced the experience of faith as an aid for the socially disadvantaged. People of the social margin have significantly profited, both pedagogically and therapeutically, from such evangelizing activity.

Later it turned out that, as a result of negative tendencies in the development of western civilisation, the symptoms of pathology were perceptible not only among people of the social margin. Pathology affects also young, educated people, who although may not have problems with the law, often feel lost and confused.

The recipients of these evangelizing activities are not necessarily teenage delinquents notoriously breaking the law. They are often people with numerous emotional inhibitions or suffering from internal isolation, or alienation, which as such diminish the very value of life. The experience of the community of faith turns out to be a very successful means in the acquisition of social skills and competence which enables these people to live happily.

The theoretical basis for this article is provided by some of the activities of evangelizing groups (particularly community 'Posłanie' from Toruń). These activities appear to be interesting, especially that they overlap with some pedagogical approaches. Thus, the author is trying to examine their role in prevention, rehabilitation.

Keywords: group, community

Marcin Kostyra

SZTUKI I SPORTY WALKI W PRACY RESOCJALIZACYJNEJ

Sztuki walki są bardzo popularną i atrakcyjną formą aktywności wśród młodzieży na całym świecie. Trener sztuk walki nie jest tylko instruktorem, który uczy jak kopać i uderzać, jest też wychowawcą i autorytetem dla dziecka i nastolatka. W charakter sztuk walk wpisane jest też wychowanie, wdrażanie kodeksu etycznego, szacunku dla przeciwnika, umiejętności pokonywania przeciwności oraz hartowanie i rozwijanie ciała i umysłu. Trening sztuk walki doskonale sprawdza się w pracy z młodzieżą nieprzystosowaną społecznie, przebywająca w placówkach resocjalizacyjnych.

Słowa kluczowe: Sztuki walki, sporty walki, resocjalizacja, wychowanie

MARTIAL ARTS IN REHABILITATIONAL WORK

Martial arts are very popular form of activity among young people all over the world. Not just the skills to fight are important but also the responsibility of using them which goes hand in hand with them. A martial arts coach is not only an instructor, but an authority for a child and a teenager. The inherent part of martial arts is good breeding, learning of ethics, respect for the opponent, ability of overcoming difficulties and hardening and improving the body and mind. Even though it is not so obvious, martial arts training can be a perfect way to up bring rehabilitate maladjusted youngsters , the only thing you have to do is to do it the right way.

Keywords: martial arts, sports of the fight, social rehabilitation, education.

ULICA ALTERNATYWĄ ŻYCIA DLA DZIECI Z GRUP RYZYKA

Dzieci coraz częściej wychowują się na ulicy, odnajdując sposoby samorealizacji w opuszczonych zakamarkach starych kamienic, dworców, parków i nie chcą lub z powodów bezpieczeństwa nie mogą wracać do domów. Autorka artykułu podjęła próbę scharakteryzowania życia dzieci z grup wysokiego ryzyka, których czeka środowisko uliczne, jeśli w odpowiednim momencie nie zostanie udzielona im pomoc. Powstają różne programy pomocowe dla tych dzieci, rozwija się również profesja pracownika ulicy (streetworkera), który bezpośrednio dociera do osób potrzebujących pomocy. W artykule można znaleźć kilka przykładów z działalności na rzecz dzieci ulicy oraz praktycznych wskazówek z różnych europejskich państw.

Słowa kluczowe: dziecko ulicy, dzieci z grup wysokiego ryzyka, praca uliczna

THE STREET AS AN ALTERNATIVE WAY OF LIVING FOR THE CHILDREN AT RISK

The article presents the situation of street children and considers a factor which leads children to vagrancy. The phenomenon of vagrant children is one of the most challenging social problems in contemporary Europe. Yet, seeking one comprehensive definition entails a lot of difficulties. Polish vagrant children spend most of their time on the streets. In a majority of the cases, it is the lack of parental attachment and commitment to children that is recognized as the pivotal factor leading to vagrancy. Failure to secure basic needs and providing safety at home are forcing young people to look for its substitutes on the streets. The street has for them a significant meaning; it is their source of knowledge and place where they are involved in a variety of social activities. Consequently, they are brought up and educated on the streets. The situation of vagrant children is a matter of a high concern for the whole society. However, at the practical level, there are social workers who hold the prime responsibility for tackling that problem. Organizing and implementing various social programmes addressed to those children, they endeavor to bring them back to the normal life and compensate their poor relations with parents. The second part of the article reflects different ways of helping the street children in various European countries.

Keywords: street children, children at risk, street working

INTERNET - OD MOŻLIWOŚCI DO UZALEŻNIEŃ

We współczesnym świecie cyfrowe technologie informacyjno-komunikacyjne wkroczyły w sposób niekiedy niezauważalny niemal we wszystkie dziedziny życia. Za jedno z podstawowych zjawisk - z jednej strony powodujących, a z drugiej będących efektem rewolucji informacyjnej – uważa się Internet. To niewątpliwie najpotężniejsze narzędzie w rękach tworzącego się społeczeństwa informacyjnego, zapewniające swobodny przepływ informacji, zrewolucjonizowało świat w niespotykany dotychczas sposób. O naturze Internetu ciągle jeszcze wiemy niewystarczająco wiele, co spowodowane jest m.in. stałym i szybkim jego ewoluowaniem, złożonością budowy i nie do końca jasnym statusem ontologicznym. Potrafimy opisać go od strony technicznej, natomiast zdecydowanie mniej wiemy o jego potencjalnym wpływie na sposób funkcjonowania człowieka. Nie zawsze zdajemy sobie sprawę z tego, że korzystanie z globalnej sieci pociąga za sobą oprócz pozytywnych aspektów ułatwiania funkcjonowania w wielu sferach życia, również aspekty negatywne. Czasami bowiem, użytkowanie Internetu może nie być obojętne zarówno ze względów społecznych, intelektualnych, moralnych, psychicznych, jak i fizycznych.

Słowa kluczowe: uzależnienie od Internetu, technologie informacyjno-komunikacyjne, społeczeństwo sieci, cywilizacja, kultura informacyjna.

INTERNET – FROM POSSIBILITIES TO ADDICTION

In the modern world digital Information and Communications Technologies entered in a imperceptible way nearly all aspects of our life. One of the primary phenomenon – on the one hand causing and on the other being an effect of the information revolution – is Internet. Without a doubt it is the greatest tool in the hands of the forming information society, which provides free flow of information and revolutionizes the world in an unprecedented way. We still know very little about the nature of Internet, among others because of its constant and rapid evolution, complexity of construction and its not entirely clear ontological status.

We can describe it from the technical point of view, but we definitely know much less about its potential influence on human functions. We do not always realise that using the global net, in addition to positive aspects of making many of life's functions easier, also has negative effects. Because sometimes using the Internet may not be indifferent due to social, intellectual, moral, mental, as well as physical considerations.

Keywords: Internet Addiction Disorder, information and communication technologies, network society, global net, information culture.